

Lag om ändring i rättegångsbalken;

SFS 1989:650

Utkom från trycket
den 29 juni 1989

utfärdad den 14 juni 1989.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om rättegångsbalken
dels att nuvarande 27 kap. 16 § skall upphöra att gälla,
dels att 24 kap. 1 och 3 §§, 25 kap. 1 §, 26 kap. 1 §, 27 kap. 1 och 7 §§, 28
kap. 13 §, 51 kap. 13 § samt rubriken till 27 kap. skall ha följande lydelse,
dels att i balken skall införas åtta nya paragrafer, 27 kap. 18–24 §§ samt
28 kap. 3 a §, av följande lydelse.

24 kap.

1 §² Den som på sannolika skäl är misstänkt för ett brott, för vilket är föreskrivet fängelse ett år eller däröver, får häktas, om det med hänsyn till brottets beskaffenhet, den misstänktes förhållande eller någon annan omständighet finns risk för att han

1. avviker eller på något annat sätt undandrar sig lagföring eller straff,
2. genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar sakens utredning eller
3. fortsätter sin brottsliga verksamhet.

Är för brottet inte föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, skall häktning ske, om det inte är uppenbart, att skäl till häktning saknas.

Häktning får ske endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse.

Kan det antas att den misstänkte kommer att dömas endast till böter, får häktning inte ske.

3 §³ Även den som endast är skäligen misstänkt för brott får, med den begränsning som följer av 19 §, häktas, om

1. förutsättningarna för häktning i övrigt är uppfyllda enligt vad som sägs i 1 § första, tredje och fjärde styckena eller 2 § och
2. det är av synnerlig vikt att han tas i förvar i avvaktan på ytterligare utredning om brottet.

25 kap.

1 §⁴ Är någon skäligen misstänkt för ett brott, på vilket fängelse kan följa, och finns det med hänsyn till brottets beskaffenhet, den misstänktes förhållande eller någon annan omständighet risk för att han avviker eller på något annat sätt undandrar sig lagföring eller straff, men finns det i övrigt inte anledning att anhålla eller häkta honom, får, om det är tillräckligt, i stället förbud meddelas honom att utan tillstånd lämna honom anvisad vistelseort (reseförbud) eller föreskrivas att han på vissa tider skall

¹ Prop. 1988/89: 124, JuU25, rskr. 313.

² Senaste lydelse 1987: 1211.

³ Senaste lydelse 1987: 1211.

⁴ Senaste lydelse 1987: 1211.

anmäla sig hos anvisad polismyndighet (anmälningsskyldighet). Oberoende av brottets beskaffenhet får också reseförbud eller anmälningsskyldighet beslutas, om det finns risk för att den misstänkte genom att bege sig från riket undandrar sig lagföring eller straff.

Föreligger mot någon skäl till häktning eller anhållande men kan det antas att syftet därmed kan tillgodoses genom reseförbud eller anmälningsskyldighet, får beslut härom meddelas även i andra fall än som avses i första stycket.

Reseförbud eller anmälningsskyldighet får åläggas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som den innebär för den misstänkte eller något annat motstående intresse.

26 kap.

1 §⁵ Är någon skäligen misstänkt för brott och kan det skäligen befaras, att han genom att avvika eller genom att undanskaffa egendom eller annorledes undandrar sig att betala böter, värdet av förverkad egendom, företagsbot eller annan ersättning till det allmänna eller skadestånd eller annan ersättning till målsägande, som kan antagas komma att på grund av brottet ådömas honom, får förordnas om kvarstad på så mycket av hans egendom att fordringen kan antas bli täckt vid utmätning.

Kvarstad får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller något annat motstående intresse.

27 kap. Om beslag, hemlig teleavlyssning m.m.

1 § Föremål, som skäligen kan antagas äga betydelse för utredning om brott eller vara genom brott någon avhänt eller på grund av brott förverkat, må tagas i beslag.

Vad i detta kapitel stadgas om föremål gälle ock, i den mån ej annat är föreskrivet, om skriftlig handling.

Tvångsmedel enligt detta kapitel får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse.

7 §⁶ Då rätten förordnar om beslag eller fastställer verkställt beslag, skall, om ej åtal redan väckts, rätten utsätta den tid, inom vilken åtal skall väckas. Denna må ej bestämmas längre, än som finnes oundgängligen erforderligt.

I annat fall än som avses i första stycket skall åtal väckas inom en månad från det att beslaget verkställdes, om inte den beslagtagna egendomens värde understiger en tiondel av det basbelopp enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring som gällde då beslaget verkställdes.

Finnes tid, som avses i första eller andra stycket, otillräcklig, må rätten om framställning därom göres före tidens utgång, medgiva förlängning av tiden.

⁵ Senaste lydelse 1986: 120.

⁶ Senaste lydelse 1986: 1010.

18 § Hemlig teleavlyssning innebär att samtal eller andra telemeddelanden, som befordras av televerket till eller från en viss telefonapparat eller annan teleanläggning, i hemlighet avlyssnas eller upptas genom ett tekniskt hjälpmedel för återgivning av innehållet i meddelandet.

Hemlig teleavlyssning får användas vid förundersökning angående

1. brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år eller

2. försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott, om sådan gärning är belagd med straff.

19 § Hemlig teleövervakning innebär att uppgifter i hemlighet lämnas av televerket om samtal eller andra telemeddelanden som har expedierats eller beställts till eller från en viss telefonapparat eller annan teleanläggning eller att en sådan anläggning avstängs för samtal eller meddelanden.

Hemlig teleövervakning får användas vid förundersökning angående

1. brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i sex månader,

2. brott enligt 1 § narkotikastrafflagen (1968: 64) eller sådant brott enligt 1 § lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling som avser narkotika eller

3. försök, förberedelse eller stämpling till brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, om sådan gärning är belagd med straff.

20 § Hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning får ske endast om någon är skäligen misstänkt för brottet och åtgärden är av synnerlig vikt för utredningen. Åtgärden får endast avse telefonapparat eller annan teleanläggning som innehas eller annars kan antas komma att användas av den misstänkte.

21 § Frågor om hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning prövas av rätten på ansökan av åklagaren.

Tillstånd skall meddelas att gälla för viss tid och anläggning. Tiden får inte bestämmas längre än nödvändigt och får inte överstiga en månad från dagen för beslutet.

22 § Hemlig teleavlyssning får ej ske av telefonsamtal eller andra telemeddelanden mellan den misstänkte och hans försvarare. Om det framkommer under avlyssningen att det är fråga om ett sådant samtal eller meddelande, skall avlyssningen avbrytas.

Upptagningar och uppteckningar skall, i den mån de omfattas av förbudet, omedelbart förstöras.

23 § Om det inte längre finns skäl för ett beslut om hemlig teleavlyssning eller hemlig teleövervakning, skall åklagaren eller rätten omedelbart häva beslutet.

24 § En upptagning eller uppteckning som gjorts vid hemlig teleavlyssning skall granskas snarast möjligt. I fråga om sådan granskning tillämpas 12 § första stycket.

Upptagningar och uppteckningar skall, i de delar de är av betydelse från

utredningssynpunkt, bevaras till dess förundersökningen nedlagts eller avslutats eller, om åtal väckts, målet avgjorts slutligt. De skall därefter förstöras.

28 kap.

3 a § Husrannsakan får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse.

13 §⁷ Beträffande kroppsvisitation och kroppsbesiktning skall i tillämpliga delar gälla vad i 3 a, 4, 8 och 9 §§ är föreskrivet om husrannsakan. Är fara i dröjsmål, får kroppsvisitation och kroppsbesiktning beslutas av polisman.

Förrättning, som är av mera väsentlig omfattning, skall verkställas inomhus och i avskilt rum. Verkställes den av annan än läkare, skall såvitt möjligt ett av förrättningsmannen anmodat trovärdigt vittne närvara. Blodprov må ej tagas av annan än läkare eller legitimerad sjuksköterska. Annan mera ingående undersökning må utföras endast av läkare.

Beträffande kvinnor får kroppsvisitation inte verkställas eller bevitnas av annan än kvinna, läkare eller legitimerad sjuksköterska. Detsamma gäller kroppsbesiktning och annan undersökning vid kroppsbesiktning än tagande av blodprov.

51 kap.

13 §⁸ Så snart målets beredande avslutats, skall hovrätten bestämma tid för huvudförhandlingen. För behandling av rättegångsfrågor eller sådana delar av saken som får avgöras särskilt får huvudförhandling sättas ut, trots att målet i övrigt inte är färdigt för huvudförhandling.

Är den tilltalade häktad, skall huvudförhandling hållas inom fyra veckor efter utgången av den tid som anges i 2 §, om det inte till följd av åtgärder som avses i 11 § eller andra omständigheter är nödvändigt med längre uppskov. Har den tilltalade häktats efter utgången av den tid som anges i 2 §, skall tiden räknas från den dag han häktades.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1989.

På regeringens vägnar

LAILA FREIVALDS

Lars Eklycke
(Justitiedepartementet)

⁷ Senaste lydelse 1981:1294.

⁸ Senaste lydelse 1987:1211.

